

Consells de la joventut.
Origen i importància

BARTOMEU MORENO CAIMARI

Bartomeu Moreno Caimari

Caimari (1978): treballador social de la UIB i d'APERMÉS. Tècnic de Joventut i informador juvenil, entre els anys 2001 i 2012, a l'Ajuntament d'Esporles i al Consell de la Joventut de les Illes Balears.

Resum

Els consells de la joventut representen una forma de participació i articulació social de la joventut que existeix des de fa més de 30 anys, tot i que avui en dia no és gaire coneguda socialment. En l'article se'n parla de la importància, del perquè de l'existència i de les motivacions principals perquè l'Administració els promogui. En primer lloc, es fa una revisió dels inicis del Consell de la Joventut de les Illes Balears, CJIB, i una trajectòria breu fins a l'actualitat; s'adopta com a marc de referència legislatiu la Llei de creació del CJIB i les modificacions posteriors, el reglament intern amb el qual es funcionava en l'etapa anterior del CJIB i la darrera llei de creació del CJIB, així com les actes de les reunions i assemblees inicials. També es fa un incís en els altres consells de la joventut que han existit a les Illes i d'àmbit local, així com una visió nacional i internacional dels consells de la joventut existents i quina és la tendència. En segon lloc, es remarquen les motivacions que varen tenir els grups de joves i l'Administració que el crearen i quines han estat les tasques més representatives del CJIB al llarg dels anys. Finalment, se'n destaca el paper que ha de tenir el CJIB, pel que fa a l'articulació social, la representació i la participació.

Paraules clau

Participació / Articulació social /
Associacionisme / Joves / Polítiques de
joventut

Resumen

Los Consejos de la Juventud representan una forma de participación y articulación social de la juventud que existe desde hace más de 30 años, aunque hoy en día no es muy conocida socialmente. En el artículo se habla de su importancia, el porqué de su existencia y las principales motivaciones para promoverlos por parte de la administración. En primer lugar, se hace una revisión de los inicios del Consejo de la Juventud de las Islas Baleares, CJIB, y una breve trayectoria hasta la actualidad, adoptando como marco de referencia legislativo, la ley de creación del CJIB y posteriores modificaciones, el reglamento interno con el que se funcionaba en la anterior etapa del CJIB y la última ley de creación del CJIB, así como las actas de las reuniones y assembleas iniciales. También se hace un inciso en los otros consejos de la juventud que han existido en las Islas y de ámbito local, así como una visión nacional e internacional de los Consejos de la juventud existentes y cuál es la tendencia. En segundo lugar, se remarcan las motivaciones que tuvieron los grupos de jóvenes y la administración que lo crearon y cuáles han sido las tareas más representativas del CJIB a lo largo de los años. Finalmente, se destaca la función de articulación social, de representación y de participación que debería tener el CJIB.

Palabras clave

Participación / Articulación social /
Asociacionismo / Jóvenes / Políticas de
juventud

1. Introducció als consells de la joventut

Els consells de la joventut són l'organisme a través del qual l'Administració defineix, estructura i canalitza la participació de la joventut prevista per l'article 48 de la Constitució espanyola, alhora que esdevé el canal de comunicació entre el jovent i l'Administració per: traslladar l'opinió; les necessitats sobre la seva realitat com a col·lectiu social determinat que és; fer arribar la problemàtica específica i les propostes d'acció que afavoreixin el desenvolupament integral de la persona jove.

1.1. Origen

Al llarg de la història d'Espanya, el dret a l'associació que regeix actualment només ha estat reconegut durant els períodes de vigència de les diverses constitucions, promogudes els anys 1869, 1876, 1931 i 1978.

En totes les constitucions es distingeix entre l'associacionisme amb ànim de lucre i sense ànim de lucre.

D'una banda, l'associacionisme amb ànim de lucre deriva en l'aparició de les societats mercantils i derivats; mentre que de l'altra, l'associacionisme sense ànim de lucre deriva com a forma d'organització de la societat civil, per a la consecució d'un fi comú, majoritàriament relacionat amb les

reivindicacions dels moviments socials de tipus obrer, ecologista, feminista, veïnal, de drets humans...

Les primeres experiències d'associacionisme juvenil apareixen els anys 20, dins l'àmbit del lleure. Són associacions relacionades amb el moviment escolta, lligats a l'església, amb les associacions cíviques o amb el propi govern.

El context legal establert després de la Guerra civil no permet que el jovent pugui participar de la vida social, política i cultural, tal com ho entenem avui; el dret a l'associacionisme no estava reconegut i les úniques associacions legals eren de caire religiós i la Falange Juvenil, lligada al règim franquista. L'única política juvenil existent anava dirigida al lleure infantil i juvenil.

Durant la dècada dels cinquanta la Falange Juvenil evoluciona cap al Frente de Juventudes, alhora que sorgeixen algunes entitats catòliques, com la Joventut Obrera d'Acció Catòlica (JOC) i reneixen algunes experiències de l'escoltisme al País Basc, Andalusia, Catalunya, Galícia i Balears, tutelades o integrades dins l'església; totes relacionades amb el lleure.

Als anys seixanta l'entitat Frente de Juventudes es converteix en l'as-

sociació juvenil governamental Organización Juvenil Española (OJE), tant l'escoltisme com el moviment de la JOC s'expandeixen i aconseguen una certa autonomia de l'església. Apareixen metodologies pedagògiques noves de treball en el lleure; propostes educatives socials, polítiques, cíviques i compromeses; els primers exemples d'autogestió i la intervenció per projectes.

A principi dels anys setanta el moviment veïnal, que existeix als barris i municipis, i un gran nombre de parròquies, donen cobertura a la joventut, a través de les seccions juvenils i els anomenats clubs. Aquesta cobertura permet implicar el jovent en les activitats culturals i festives de l'entorn més pròxim i esdevenen la forma única d'organització juvenil acceptada per la societat i l'Administració.

Totes aquestes experiències es consoliden en el moment en què s'aprova la Constitució espanyola del 1978. En aquest moment es torna a preveure la participació explícita per llei de la societat en general i de la joventut en particular, amb rang de dret. El marc legislatiu nou i la crisi dels moviments socials afavoreixen l'aparició de multitud d'associacions amb finalitats més específiques o centrades a atendre col·lectius específics. El moviment juvenil no en va ser una excepció i la majoria de seccions juvenils s'emanciparen de les entitats generalistes o de les parròquies que els havien donat cobertura fins aleshores.

Al llarg dels anys 80, amb l'aparició de les comunitats autònomes i la descentralització de les competències a través de la redacció i l'aprovació dels diferents estatuts d'autonomia,

es desplega tot un ventall normatiu i jurídic que recull, promou i consolida el dret a la participació de la joventut, reconeix la importància de l'associacionisme juvenil i estudiantil i afavoreix l'aparició dels consells de la joventut a la majoria de les comunitats autònomes.

Però l'origen conceptual dels consells de la joventut el tenim a la Constitució espanyola del 1978 (CE78). Concretament, en l'article 48 estableix: «Els poders públics promouran les condicions per a la participació lliure i eficaç de la joventut en el desenvolupament polític, social, econòmic i cultural.»

És en aquest marc d'explosió d'entitats juvenils, recuperació de drets i sota la filosofia de l'article 48 de la CE78 quan es creen la majoria de consells de la joventut.

La primera experiència de Consell de la Joventut la trobam a Catalunya, l'any 1979, quan es crea el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, mitjançant un decret de la Generalitat i a proposta de la Taula de Joves.

La demanda del jovent era clara: crear un organisme que aplegui les entitats juvenils.

Les funcions bàsiques també van ser clares des dels inicis:

- Coordinar les entitats i moviments juvenils.
- Fer de pont entre el moviment associatiu juvenil i l'Administració en temes de política de joventut.

Que els consells de joventut tinguin l'origen en el moviment associatiu no és casual. Com hem dit abans, a Catalunya hi havia una trajectòria

associativa i una certa organització territorial de les entitats. Que la iniciativa de crear el Consell de la Joventut nasqués de la pròpia joventut organitzada ha marcat la metodologia de creació dels consells de la joventut posteriors.

El naixement dels consells de la joventut coincideix amb el moment en què les administracions, en plena transformació democràtica, adapten les estructures, se segmenten per atendre la ciutadania, es descentralitzen, hi ha traspàs de competències i absorbeixen una gran quantitat de persones representatives dels moviments socials. Tot plegat influeix en la dinàmica de definir els consells de la joventut. No hi havia cap experiència prèvia i la majoria d'administracions va optar per seguir l'exemple de Catalunya, adaptant-lo al context legal i social.

En aquests anys la majoria de les polítiques de joventut se centren en el temps lliure, aquest és un camp on la joventut està mínimament organitzada. Aquesta dinàmica afavoreix l'aparició de multituds de consells de la joventut, no només d'àmbit autonòmic, sinó que també es desenvolupen els primers consells de la joventut d'àmbit local, més propers al jovent i a les administracions.

1.2. Forma jurídica escollida

En general l'origen dels consells de la joventut s'estableix mitjançant una llei. Aquest fet és identitari dels consells de la joventut, hi ha esdevingut un tret inherent, fins al punt que no es preveu crear un consell de la joventut, d'àmbit autonòmic, que no sigui mitjançant una llei parlamentària.

D'una banda, la possibilitat de definir-los com a entitats de dret públic que permet la llei, referendada en seu parlamentària, i el gran suport i l'acceptació que tenen entre la ciutadania i representants polítics durant els anys 80, d'una altra banda facilità crear els consells de la joventut d'àmbit autonòmic.

És cert que els consells de la joventut van tenir un origen jurídic fort, a través de la proclamació d'una llei, i un suport social generalitzat, però aquest suport no s'ha mantingut i algunes majories parlamentàries han pogut suprimir, modificar o limitar l'acció, l'autonomia i la gestió dels consells de la joventut. En aquests casos l'Administració encarregada de desenvolupar i garantir l'article 48 de la CE78 esdevé el perill principal per a l'existència de l'òrgan especialment dissenyat per materialitzar aquest dret.

Que alguns consells de la joventut hagin desaparegut és un indicador del retrocés que s'ha produït en l'aplicació del mandat i la filosofia que es desprèn de l'article 48 de la Constitució espanyola.

Un altre factor important per crear els consells de la joventut mitjançant llei parlamentària, és el fet que d'aquesta manera els actes emanats dels òrgans de govern (Assemblea, Comissió Permanent, Junta de Govern, etc.) queden englobats dins la llei de procediment administratiu. D'una banda, aquest fet és un avantatge perquè ofereix més garanties a les accions que es promouen des dels consells de la joventut, però, alhora, és un element que dificulta l'autoorganització, el dinamisme, la flexibilitat i la capacitat d'adaptació

a les dinàmiques d'organització i de participació de la joventut.

1.3. Consells de la joventut a les Illes Balears

A les Illes Balears hi ha hagut experiències de consells de la joventut d'àmbit local, insular i autonòmic.

La primera experiència de Consell de la Joventut la trobam a Palma. Els pioners van ser un grup de joves que formava part de la Taula d'Entitats Socials i Juvenils de Mallorca, iniciativa de representació juvenil del Consell de Mallorca. El sorgiment de multituds de consells de la joventut a altres indrets d'Espanya durant la primera meitat dels anys 80 els motiva a iniciar un procés de creació d'un consell de la joventut. Després d'uns anys de treball es constitueix formalment el Consell de la Joventut de Palma, en l'Assemblea General de 27 d'abril de 1985.

Paral·lelament es comença a gestar el que esdevindria el Consell de la Joventut de les Illes Balears, (CJIB), el Consells de la Joventut de Menorca (CJM), el Consell de la Joventut de Manacor, entre altres.

De totes les experiències, el Consell de la Joventut de les Illes Balears (CJIB) ha estat la més significativa i perdurable en el temps. Seguint la tendència de les altres comunitats autònomes, a les Illes Balears es crea el CJIB mitjançant llei parlamentària. Actualment, tot i que durant uns anys es va suprimir, és l'únic que segueix vigent. La normativa que recull i per la qual es regeix el CJIB és la següent:

- Llei 2/1985, de 28 de març, del Consell de la Joventut de les Illes Balears (BOCAIB núm. 12, de 30 d'abril de 1985)
- Ordre de 18 de juny de 1985, del conseller d'Educació i Cultura, per la qual es constitueix la Comissió Gestora del CJIB (BOCAIB núm. 19, de 10 de juliol de 1985)
- Llei 6/1986, de 4 de juny, de modificació parcial de la Llei 2/1985, de 28 de març, del Consell de la Joventut de les Illes Balears (BOCAIB núm. 19, de 20 de juny de 1986)
- Ordre de la Conselleria de Governació, per la qual s'aprova el Reglament del Consell de la Joventut de les Illes Balears (BOCAIB núm. 132, de 29 de desembre de 1994)
- Decret 113/1998, de 18 de desembre, pel qual es despleguen i complementen determinats preceptes de la Llei creadora del Consell de la Joventut de les Illes Balears (BOCAIB núm. 3, de 7 de gener de 1999)
- Decret llei 10/2012, de 31 d'agost, pel qual es modifica el Decret llei 5/2012, d'1 de juny, de mesures urgents en matèria de personal i administratives per a la reducció del dèficit públic del sector públic de la comunitat autònoma de les Illes Balears i d'altres institucions autonòmiques, i s'estableixen mesures addicionals per garantir l'estabilitat pressupostària i fomentar la competitivitat

- Decret 63/2016, de 21 d'octubre, pel qual es crea el Consell de la Joventut de les Illes Balears, se n'estableixen les normes bàsiques d'organització i de funcionament i s'aproven els principis generals que regulen els consells de la joventut d'àmbit insular i local (BOIB núm. 134, de 22 d'octubre de 2016)

Paral·lelament, i amb la voluntat d'impulsar els consells de la joventut d'àmbit local i insular, es promou el Decret 26/1988, de 24 de març, pel qual es regula la constitució dels consells locals i insulars de joventut (BOCAIB núm. 41, de 5 d'abril de 1988). Sota aquest marc s'han desenvolupat els consells de la joventut de: Palma (CJP), Manacor (CJM), Alaró, Artà, Menorca (CJMe), Eivissa i Formentera, sa Pobla, Ciutadella, Maó, entre altres.

La trajectòria d'aquests consells de la joventut ha estat diversa i amb uns períodes de més reconeixement i suport que altres.

En l'actualitat, els consells de la joventut que no han desaparegut administrativament i jurídicament són: el CJIB, el CJPalma, el CJMenorca, el CJEivissa i Formentera. De tots aquests, l'únic que està operatiu, en actiu, amb participació del jovent i en fase d'expansió, és el CJIB. És important senyalar que recentment hi ha voluntat de reactivar un consell de la joventut a Manacor.

2. Relació dels consells de la joventut i l'Administració

Tot i que els consells de la joventut són fruit d'un acord parlamentari, en general, la relació entre els consells de la joventut i l'Administració no és fàcil. Malgrat que els consells de la joventut són entitats de dret públic, creades per llei, sotmeses al dret administratiu i impulsades pels parlaments, al llarg dels anys l'Administració i la pròpia societat no n'han reconegut ni el valor ni la importància que tenen.

El fet l'Administració promogui un òrgan de participació, però que alhora en delegui la definició del contingut, l'estructura, l'organització, el sistema de representació, el finançament, els objectius, les finalitats, entre altres aspectes, al jovent és el gran progrés del qual no hem d'oblidar-nos i que cal remarcar. Aquesta manera de funcionar, no excepte de conflictes entre detractors i defensors, va ser innovadora i única en el seu moment.

Cal tenir en compte que quan es creen els consells de la joventut les administracions ja han desenvolupat les estructures pròpies per canalitzar les polítiques de joventut (direccions generals, instituts de la joventut o similars). L'aparició dels consells de la joventut com a òrgans independents de l'estructura de l'Administració, amb un funcionament i una organització pròpies, fa aparèixer, dins la pròpia Administració, dinàmiques defensives i la necessitat de definir com interactuar amb aquests tipus d'òrgan. Un dels primers reptes als quals s'enfronten els impulsors dels consells de la joventut és la creació

de protocols que articulin la comunicació entre l'Administració i el Consell de la Joventut. Avui en dia encara és un repte a superar.

Dins aquest context la definició del protocol entre els consells de la joventut i l'Administració es veu condicionada per:

- La Llei de creació de cada consell de joventut en particular
- La segmentació de l'Administració i els canvis d'estructura que esdevenen a cada legislatura
- La diversitat d'estructures en matèria de joventut existents als diferents nivells de l'Administració i l'evolució del sector instrumental de l'Administració
- Les competències en matèria de joventut traspasades a cada Administració
- El marc legislatiu complex i dispers que recull les qüestions que afecten el desenvolupament del jovent
- La falta de transversalitat de les polítiques de joventut
- El grau i tipus de finançament dels consells de la joventut
- La no consolidació dels consells de la joventut
- El dinamisme en els òrgans de govern dels consells de la joventut

- La crisi de l'associacionisme i els sistemes de representació.

- Altres

Tots aquests condicionants fan que definir aquest tipus de relació i comunicació sigui difícil, però necessari per avançar en un model de participació tan peculiar com és el dels consells de la joventut.

Conceptualment, els consells de la Joventut es plantejen per materialitzar el que descriu l'article 48 de la Constitució espanyola. Es plantejen com una eina per a la joventut, formada per la pròpia joventut i com a òrgan d'interlocució entre el jovent i l'Administració.

El disseny hauria de donar resposta al repte d'articular la participació del col·lectiu jove dins les estructures de l'Administració responsables del desenvolupament polític, social, econòmic i cultural de la societat.

Una mancança històrica tant dels consells de la joventut com de les administracions, ha estat la incapacitat d'articular aquesta participació. Els motius més destacats són:

- estructures socials heretades del període de la dictadura;
- dinàmiques d'organització pròpies de l'Administració;
- segmentació de l'Administració;
- dificultat de legislar el dinamisme de la participació del jovent;
- falta de transversalitat de les polítiques de joventut;

- abús del sistema de representació vertical envers d'un sistema de representació horitzontal;
- crisi dels moviments socials i de l'associacionisme;
- tutela excessiva dels processos participatius per part de l'Administració;
- falta de recursos;
- dependència financera dels consells de la joventut;
- instrumentalització del tercer sector per part de l'Administració, a través del qual oferir serveis.

La tendència de l'Administració a la sectorització de les polítiques a partir de sectors de població o productius, ha provocat que tradicionalment l'acció dels consells de la joventut s'hagi centrat en el marc de les polítiques de joventut i reduït, en la majoria dels casos, la relació comunicativa amb les direccions generals de joventut o equivalents.

Podem pensar que aquest tipus de relació és lògica, els afers de la joventut es canalitzen a través de les polítiques de joventut o de l'Administració que s'encarrega d'atendre la joventut, però les necessitats del col·lectiu jove no es poden atendre només a través de les polítiques de joventut, necessiten d'una atenció integral amb intervencions de tots els departaments de l'administració. Si els consells de la joventut tenen la finalitat de traslladar les necessitats de la gent jove a l'Administració, i aquesta no atén les demandes per falta de

reconeixement o mala gestió de les demandes, el conflicte és inevitable.

La manera en què s'ha establert la relació entre els consells de la joventut i l'Administració en general ha estat més un impediment que un avantatge per executar les finalitats pròpies dels consells de la joventut.

A pesar dels anys d'existència dels consells de la joventut i de les fites aconseguides, es constata que, avui en dia, són encara els grans desconeguts del jovent, de l'Administració i de gran part de professionals del món de la joventut.

Són desconeguts pels propis joves, tot i ser l'element principal i natural de l'organització i de la gestió dels consells de la joventut, a més de ser per naturalesa el col·lectiu promotor i l'objecte de l'acció promoguda pels consells de la joventut. Una gran part del jovent ignora que tenen la possibilitat de formar part de l'organització i la gestió dels consells de la joventut, alhora que els consells de la joventut no saben canalitzar les formes de participació no tradicionals o formals de la població jove; cada cop més els consells de la joventut i el jovent no són capaços de coordinar-se i integrar-se mútuament per executar les finalitats pels quals es creen els consells de la joventut.

L'Administració, en general, en desconeix el potencial, no reconeix el valor afegit que poden aportar a les polítiques que afecten o van dirigides al conjunt de la joventut i de les quals en són promotores. Els ignora sempre que pot, no li interessa haver d'introduir la metodologia participativa que acompanya els consells de la joventut dins l'organització.

Un dels reptes principals al qual els consells de la joventut han de fer front és el finançament. Són entitats de dret públic, creades per llei i en teoria finançades amb els pressuposts generals de l'Administració de la qual en depenen. L'Administració té per llei l'obligació i el compromís d'atendre les necessitats bàsiques de manteniment, d'organització i de funcionament dels consells de la joventut que crea. A la pràctica no les atén destinant-hi els recursos suficients i un finançament adient, esdevenint una font de conflictes recurrent entre els consells de la joventut i l'Administració.

La lluita del finançament és, potser, un dels elements principals de desmotivació de la majoria de jovent.

Tot plegat reverteix en una baixa participació i implicació i en la desmotivació del col·lectiu jove en promoure, potenciar i fer efectius els consells de la joventut.

3. Jovent, element principal dels consells de la joventut

El jovent és l'element comú a tots els consells de la joventut. El col·lectiu jove ha de ser entès com a grup sociològic concret i com un estadi dins el cicle vital, pel qual necessàriament les persones adultes han de passar, amb unes característiques i necessitats concretes. La joventut ha de ser la beneficiària de les accions que es promouen des dels consells de la joventut, alhora, el jovent ha de ser el conjunt de membres dels òrgans de govern, de l'equip de treball, dels grups de treball, de comissions i similars de la manera que reglamentària-

ment es defineix, la majoria de casos a través de la representació d'entitats sense ànim de lucre i/o col·lectius d'interès especial.

3.1. Motivació del jovent per crear consells de la joventut

Que una administració promogui la creació d'un consell de la joventut és positiu, tot i que, per concepte, no pot arribar a materialitzar-se si aquesta no té el suport del jovent. Una de les condicions perquè sorgeixi un consell de la joventut és que sigui una demanda del jovent. S'ha aprofundit poc en les motivacions que va empènyer el jovent a impulsar la creació de consells de la joventut i de les motivacions que el jovent té actualment, per voler formar-ne part.

Després de mantenir contacte amb joves impulsors dels primers consells de la joventut i amb joves que formen part del CJIB actualment, la majoria de motivacions coincideixen. Les més destacables són:

- Donar sortida a la voluntat de participar.
- Participar del desenvolupament del context més pròxim
- Contribuir al desenvolupament d'una societat més democràtica.
- Construir una societat més democràtica i socialment justa.
- Defensar els drets d'un col·lectiu determinat.
- Incidir en l'àmbit polític des d'un punt de vista social.

- Millorar les polítiques de joventut i les dirigides a la joventut.
- Treballar per a la millora de la joventut com a conjunt.
- Desenvolupament personal. Aprenentatge.
- Poder educar en els valors democràtics, d'igualtat d'oportunitats i socials.
- L'educació entre iguals.
- Donar visibilitat a la joventut, les demandes, els problemes i les necessitats.
- Fomentar l'associacionisme i la participació social.
- Fomentar la implicació i el compromís en vers la societat.
- Aprofitar les opcions de representativitat que ofereixen els consells de la joventut.
- Tenir un punt de trobada, participació, debat i reflexió.

4. Importància dels consells de la joventut

La importància dels consells de la joventut no només recau en el que han fet al llarg dels anys, en els projectes que poden desenvolupar, en la incidència que han tingut en la promoció de polítiques que han beneficiat al jovent, en el nivell de representativitat de la joventut que tenen o en les funcions recollides en les lleis pels

quals es creen. La gran importància dels consells de la joventut recau en si són o no una fórmula útil per materialitzar el que estableix l'article 48 de la CE78: «els poders públics promouran les condicions per a la participació lliure i eficaç de la joventut en el desenvolupament polític, social, econòmic i cultural» o, en cas contrari, no cal que existeixin perquè l'Administració canalitza aquesta participació a través d'altres mecanismes.

En aquest sentit, que els consells de la joventut són importants no admet discussió i se'ls ha de reconèixer el treball i els avenços aconseguits en multitud d'àmbits.

El punt de partida és que els consells de la joventut són importants. Ho seran sempre i quan tinguin la capacitat d'integrar dins l'organització i el disseny els aspectes següents:

- Oferir la possibilitat que qualsevol persona jove pugui participar de les propostes de desenvolupament polític, social, econòmic i cultural que afecten la seva societat i es promouen des de les administracions.
- Oferir una metodologia adequada que promogui la participació i representació de la joventut en les decisions i mesures que l'afectin.
- Oferir la cobertura legal al jovent per poder participar i traslladar les demandes, necessitats i propostes dins els organismes de consulta i decisió de les administracions, recollides a través d'una metodologia validada i que la pròpia joventut ha manifestat prèviament.

- Defensar una atenció integral al jovent, que combini intervencions de totes aquelles administracions encarregades de promoure les accions que afecten el conjunt d'àrees de desenvolupament del jovent.
- Esdevenir un interlocutor vàlid i reconegut per la societat i l'Administració, que faciliti la comunicació entre el jovent i l'Administració.
- Ser un element clau dins l'organització social i promoure l'articulació social de la joventut, fent ús de totes les formes d'organització possibles.
- Saber posicionar-se respecte les reivindicacions de la joventut i actuar com a altaveu del jovent.
- Consolidar una estructura estable i adequada, que doni resposta a les necessitats de la joventut i poder ser un òrgan de consulta per a l'Administració en tot el que afecti el desenvolupament de la joventut.
- Nodrir de contingut les demandes de totes aquelles administracions encarregades de promoure les accions que afecten el conjunt d'àrees de desenvolupament de la persona jove.
- Cooperar amb tots els nivells i àmbits de l'Administració per fer-los arribar les demandes, necessitats i propostes del jovent.
- Tenir un contacte estable i ampli amb el conjunt de la joventut, per saber recollir les demandes, necessitats i propostes del jovent.
- Ser un òrgan d'estudi i de treball dels problemes, necessitats, demandes i propostes de la joventut.
- Adequar-ne el funcionament i disseny a l'evolució de les característiques i dinàmiques de la població jove.

Amb la finalitat d'integrar aquest elements és necessària una reflexió profunda i una reformulació integral del concepte i disseny dels consells de la joventut, actualitzar-los a la societat actual i establir un canal de comunicació formal i estable entre els consells de la joventut i les diverses administracions.

En definitiva, es recomana definir els consells de la joventut com una empresa pública que permet fer arribar a les administracions el que opinen les associacions juvenils i la joventut en general, sobre tot allò que els afecta, que esdevingui l'espai públic íntegrament gestionat per joves basat en un model de representació horitzontal.

5. Paper dels consells de la joventut

Alhora de definir el paper dels consells de la joventut, la majoria d'elements implicats són unànimes en la definició: esdevenir l'òrgan interlocutor entre el jovent i l'Administració, amb la finalitat de canalitzar

les demandes, les propostes normatives i d'actuació, les necessitats i les queixes del jovent.

Ara que sabem el paper que tenen, ens hem de demanar: quin és el paper que juguen? qui el defineix? cal modificar-lo? Preguntes de resposta difícil, però claus si es pretén entendre els consells de la joventut i millorar-ne el disseny i la utilitat.

Actualment, els consells de la joventut són els interlocutors entre el jovent i l'Administració? Malauradament, la resposta és no. No aprofiten la posició estratègica que gaudeixen dins l'organització social per canalitzar la participació de la joventut. No ho són per voluntat pròpia, el motius principals que fan impossible dur a la pràctica el paper són la manca de finançament, de reconeixement social i administratiu, de dinamisme, de capacitat per establir canals de comunicació prou estables perquè el jovent els assimili com a propis i perdurin el temps suficient per ser traspassats de generació en generació. Aquest fet és clau per a la pròpia supervivència.

No hi ha hagut una revisió seriosa de com executar el paper encomanat, ni s'ha revisat el paper dels consells de la joventut. Dins les estructures i els òrgans de govern dels consells de la joventut, s'han enquistat dinàmiques de participació, representació i organització que responen més a la tipologia de participació, representació i organització de la societat en general i del col·lectiu juvenil que va impulsar la creació dels primers consells de la joventut, més que a les formes de participació, representació i organització de la societat actual i dels moviments juvenils actuals.

És el moment de plantejar-nos una actualització del paper dels consells de la joventut i del disseny d'aquest paper, per donar cabuda a les formes noves de participació i d'organització del jovent dins les estructures actuals de l'Administració.

5.1. Per què canalitzar la participació de la joventut mitjançant els consells de la joventut?

Que els consells de la joventut canalitzin la participació respon a la voluntat de propiciar que aquesta participació sigui lliure i efectiva, tal com s'estableix en l'article 48 de la CE78.

És cert que l'Administració pot preveure altres mecanismes de participació, però fer-ho a través de la fórmula dels consells de la joventut sempre té un valor afegit i potser només així s'evita la manipulació, tutela, instrumentalització, distorsió, etc. del dret a la participació, que recull l'article 48 de la CE78, i font principal d'inspiració sota la qual els consells de la joventut s'han d'auto-analitzar per encetar un procés de fundació i creixement.

Canalitzar aquesta participació a través dels consells de la joventut permet al jovent:

- a. Acostar la veu en multitud de plataformes i espais d'organització civil.
- b. Que s'expressi en altres òrgans consultius de les administracions, a part dels pròpiament dirigits a la joventut.

- c. Executar campanyes i serveis dirigits a la joventut.
- d. Defensar interessos de la joventut en espais de decisió i direcció política.

Conclusions

Amb aquesta aproximació als consells de la joventut he volgut introduir a la persona lectora en el coneixement d'una de les formes d'organització social dins l'àmbit juvenil, que tot i que existeix fa més de 30 anys, avui en dia no és gaire coneguda socialment. Un tipus d'entitat heterogènia, sotmesa a les dinàmiques, sovint volàtils, pròpies de la joventut i a la falta de reconeixement formal i econòmic per la majoria de les administracions.

Cada consell de la joventut respon a un procés de creació propi i identitari de la societat, del jovent i de les associacions que el promouen. Aquesta diversitat dificulta consolidar estructures i equips de treball, però, alhora, enriqueix les possibilitats d'intervenció dels consells de la joventut.

Són molts els reptes als quals han de fer front els consells de la joventut, però, alhora, estimulants, motivadors i atractius; com perquè hi hagi joves disposats a reclamar les condicions necessàries per canalitzar-ne la participació, lliure i efectiva, per un desenvolupament polític, social, econòmic i cultural del conjunt de la societat i del col·lectiu jove en particular.